

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.023.04.2019

Pan
Włodzimierz Hereźniak
Prezes Zarządu
Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.
ul. Aleja Jana Pawła II 4
44-330 Jastrzębie-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/071 – Wyплаты świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla oraz z tytułu zaprzestania pobierania bezpłatnego węgla przez osoby niebędące pracownikami przedsiębiorstwa górniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. ¹ , ul. Aleja Jana Pawła II 4 44-330 Jastrzębie-Zdrój
Kierownik jednostki kontrolowanej	Włodzimierz Hereźniak, Prezes Zarządu Spółki, od 1 sierpnia 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: – Daniel Ozon, delegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu w okresie od 6 marca do 29 listopada 2017 r., Prezes Zarządu od 30 listopada 2017 r. do 11 czerwca 2019 r. – Tomasz Gawlik, Prezes Zarządu od 23 czerwca 2016 r. do 5 marca 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie i rozliczenie środków na wypłaty świadczenia rekompensacyjnego. 2. Udostępnianie informacji dotyczących ubiegania się o świadczenie rekompensacyjne. 3. Realizacja wypłat świadczenia rekompensacyjnego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017–2019 (do 30 września 2019 r.).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Artur Stekla, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/212/2019 z 3 września 2019 r. 2. Karol Pastuszka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/191/2019 z 12 sierpnia 2019 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Spółka.

² Dz.U. z 2019 r. poz. 489 ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2017–2019 Spółka pozyskała od Ministra Energii środki dotacji z budżetu państwa na finansowanie wypłat świadczenia rekompensacyjnego w czasie umożliwiającym terminową realizację tego zadania oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Terminowo przekazała wymagane rozliczenia środków otrzymanych na ten cel oraz terminowo i w prawidłowej wysokości zwróciła na rachunek Ministerstwa Energii środki niewykorzystane. Dokonała również zwrotu środków w związku ze stwierdzeniem wypłacenia rekompensat osobom nieuprawnionym, wraz z odsetkami, które jednakże naliczyła niezgodnie z art. 169 ust. 5 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ (począwszy od terminu na dokonanie zwrotu niewykorzystanej dotacji, a nie od dnia przekazania dotacji z budżetu państwa), tj. w kwocie o 140,33 zł (43,3%) niższej od należnej.

W odpowiednim czasie i formie Spółka udostępniła osobom uprawnionym do rekompensaty informacje dotyczące ubiegania się o świadczenie rekompensacyjne.

W większości badanych przypadków rekompensaty zostały wypłacone osobom uprawnionym, w odpowiedniej formie i prawidłowej wysokości. Stwierdzono jednak, że w czterech przypadkach (0,01% rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla⁵) rekompensaty w łącznej kwocie 40,0 tys. zł wypłacono osobom nieuprawnionym. Jedną rekompensatę (0,8% badanych rekompensat) w kwocie 10,0 tys. zł wypłacono, pomimo że nie wezwano wnioskodawcy do uzupełnienia braku w treści wymaganego oświadczenia, do czego zobowiązywał art. 5 ust. 5 w zw. z ust. 3 pkt 2 ppkt 3 ustawy z 2017 r. Stwierdzono również, że na podstawie ustawy z 2017 r. przyjęto do rozpatrzenia 1 188 (2,9% ogółu) wniosków o wypłatę rekompensaty i w rezultacie, ze środków dotacji wypłacono świadczenie rekompensacyjne w łącznej kwocie 5.470,0 tys. zł, pomimo że wnioski te nie zostały złożone w terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r.. Nie rozpatrzono⁶ natomiast 99 wniosków, które również zostały złożone po ustawowym terminie (po 18 listopada 2017 r.), co wskazuje na nierówne traktowanie wnioskodawców.

Osobom nieuprawnionym wydano pisemne odmowy wypłaty rekompensaty z podaniem przyczyn i informacji o prawie do odwołania się do sądu, z wyjątkiem jednego nieuprawnionego wnioskodawcy (0,02% odmów wypłaty rekompensaty wydanych na podstawie ustawy z 2017 r.), któremu nie wypłacono świadczenia i nie wydano pisemnej odmowy, czym naruszono art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r. W 86 przypadkach (1,9% wszystkich odmów wydanych na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r.) Spółka odmawiając wnioskodawcom wypłaty świadczenia rekompensacyjnego powołała się na niespełnienie wymogów, które nie wynikały z przepisów ustawy z 2017 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁵ Dz.U. poz. 1971. Dalej: ustawa z 2017 r.

⁶ Na podstawie ustawy z 2017 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie i rozliczenie środków na wypłaty świadczenia rekompensacyjnego

Opis stanu faktycznego

1.1. Spółka bez zbędnej zwłoki podejmowała działania w celu zapewnienia środków na wypłatę świadczenia rekompensacyjnego, tj.

- w 2017 r. wniosek o przyznanie dotacji przekazała do Ministerstwa Energii i Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.⁸ 1 grudnia 2017 r. (w dniu otrzymania z ARP S.A. wzoru tego wniosku, stanowiącego załącznik do *Procedur* na 2017 r.⁹), wniosek o przekazanie środków – 12 grudnia 2017 r. (jeden dzień po zawarciu z Ministrem Energii umowy z dnia 11 grudnia 2017 r. o przekazanie dotacji na 2017 r.), a środki dotacji otrzymała 14 grudnia 2017 r.;
- w 2018 r. wniosek o przyznanie dotacji przekazała do Ministerstwa Energii i ARP S.A. 11 stycznia 2018 r. (jeden dzień po otrzymaniu z ARP S.A. wzoru tego wniosku, stanowiącego załącznik do *Procedur* na 2018 r.¹⁰), wniosek o przekazanie środków – 24 stycznia 2018 r. (dwa dni po zawarciu z Ministrem Energii umowy z dnia 22 stycznia 2018 r. o przekazanie dotacji na 2018 r.), a środki dotacji otrzymała w tym samym dniu;
- w 2019 r. wniosek o przyznanie dotacji (odrębny wniosek o przekazanie środków nie był wymagany) przekazała do Ministerstwa Energii i ARP S.A.:
 - na lipiec 2019 r. – 27 czerwca 2019 r. (osiem dni po otrzymaniu z Ministerstwa Energii wzoru tego wniosku, stanowiącego załącznik do *Procedur* na 2019 r.¹¹), a środki dotacji otrzymała 5 lipca 2019 r. (jeden dzień po zawarciu z Ministrem Energii umowy z dnia 4 lipca 2019 r. o przekazanie dotacji na 2019 r.);
 - na sierpień 2019 r. – 6 sierpnia 2019 r. a środki dotacji otrzymała 1 października 2019 r. (w dniu zawarcia aneksu do umowy z dnia 4 lipca 2019 r. o przekazanie dotacji na 2019 r., w którym zwiększono dotację o wnioskowaną na sierpień kwotę);
 - na wrzesień 2019 r. – 10 września 2019 r.

Powyższe wnioski sporządzono według wzorów otrzymanych z Ministerstwa Energii.

We wnioskach o przyznanie dotacji podano informacje wymagane w art. 6 ust. 3 ustawy z 2017 r. (wnioski złożone w latach 2017–2018) i art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 23 listopada 2018 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Podmiot, któremu Minister Energii zlecił monitorowanie wykorzystania dotacji. Dalej: ARP S.A.

⁹ Procedury wnioskowania oraz monitorowania i rozliczania dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie świadczenia rekompensacyjnego zgodnie z ustawą z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 r. poz. 1971), zatwierdzone przez Ministra Energii w dniu 30 listopada 2017 r.

¹⁰ Procedury wnioskowania oraz monitorowania i rozliczania dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie świadczenia rekompensacyjnego zgodnie z ustawą z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 r. poz. 1971), zatwierdzone przez Ministra Energii w dniu 9 stycznia 2018 r.

¹¹ Procedury wnioskowania oraz monitorowania i rozliczania dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie świadczenia rekompensacyjnego na podstawie ustawy z dnia 23 listopada 2018 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla oraz z tytułu zaprzestania pobierania bezpłatnego węgla przez osoby niebędące pracownikami przedsiębiorstwa górniczego (Dz.U. z 2019 r. poz. 29), zatwierdzone przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Energii w dniu 19 czerwca 2019 r.

bezpłatnego węgla oraz z tytułu zaprzestania pobierania bezpłatnego węgla przez osoby niebędące pracownikami przedsiębiorstwa górnictwo¹² (wnioski złożone w 2019 r.)¹³, m.in. liczbę osób uprawnionych, którym ma być wypłacona rekompensata oraz kwotę dotacji.

(akta kontroli str. 11-127, 140-142, 165-168, 765-767)

We wniosku Spółki o przyznanie dotacji przekazany 1 grudnia 2017 r. wykazano 39 081 osób uprawnionych (97,3% liczby wnioskodawców, którzy do 18 listopada 2017 r. złożyli wnioski o wypłatę rekompensaty) i zawnioskowano o 390.810,0 tys. zł dotacji. Z uwagi na fakt, że obowiązujące przepisy i *Procedury* nie precyzowały sposobu (zasad) jej obliczenia, w sytuacji gdy proces weryfikacji wniosków o wypłatę rekompensaty nie został zakończony, liczbę osób uprawnionych określono, jak wyjaśnił Główny Księgowy i Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi, w oparciu o liczbę złożonych wniosków oraz oszacowaną liczbę wniosków, które mogły wpłynąć od innych przedsiębiorstw wypłacających.

We wniosku Spółki o przyznanie dotacji przekazany 11 stycznia 2018 r. wykazano 450 osób uprawnionych (9,3% liczby wnioskodawców, którzy w ustawowym terminie złożyli wnioski o wypłatę rekompensaty pomniejszonej o liczbę rekompensat wypłaconych w 2017 r.¹⁴) i zawnioskowano o 4.500,0 tys. zł dotacji.

(akta kontroli str. 5-8, 41, 85, 148, 276-288, 682)

W umowach o przekazanie dotacji zawartych z Ministrem Energii w dniach 11 grudnia 2017 r. i 22 stycznia 2018 r. w całości uwzględniono wnioskowane kwoty.

(akta kontroli str. 45, 89)

Pomimo że według *Procedur* przekazanych przez Ministra Energii wnioskowanie o przekazanie środków dotacji winno następować „w oparciu o pozytywnie zweryfikowane indywidualne wnioski uprawnionych”, w umowach o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r. i 22 stycznia 2018 r. Minister Energii postanowił, że dotacja będzie wypłacona jednorazowo. W dniu 12 grudnia 2017 r., zgodnie z zaleceniem ARP S.A.¹⁵, Spółka zawnioskowała o przekazanie pełnej kwoty określonej we wniosku o przyznanie dotacji i umowie z dnia 11 grudnia 2017 r. (390.810,0 tys. zł dla 39 081 osób uprawnionych). W dniu 24 stycznia 2018 r., Spółka zawnioskowała o przekazanie pełnej kwoty określonej we wniosku o przyznanie dotacji i umowie z 22 stycznia 2018 r. (4.500,0 tys. zł dla 450 osób uprawnionych). Minister Energii wypłacił powyższe kwoty w całości, zgodnie z postanowieniem zawartym w ww. umowach o jednorazowej wypłacie dotacji. W rezultacie Spółka na koniec 2017 r. i I kwartału 2018 r. wypłaciła rekompensaty odpowiednio 90,4%¹⁶ i 77,3%¹⁷ osób objętych wnioskami o przekazanie środków.

(akta kontroli str. 22, 42-43, 45, 64, 86-87, 89, 140-141, 148, 156, 283-285)

W dniach 27 czerwca, 6 sierpnia i 10 września 2019 r. Spółka przekazała do Ministerstwa Energii i ARP S.A. wnioski o przyznanie dotacji w oparciu o pozytywnie zweryfikowane wnioski o wypłatę rekompensaty: na lipiec – dla 1 030 osób uprawnionych (8.653,0 tys. zł), na sierpień – dla 218 osób uprawnionych (1.834,2 tys. zł) i na wrzesień – dla 133 osób uprawnionych (1 004,2 tys. zł). Wnioskowane na lipiec i sierpień 2019 r. kwoty zostały w całości uwzględnione

¹² Dz.U. z 2019 r. poz. 29. Dalej: ustawa z 2018 r.

¹³ Wymagana informacja o adresie Spółki była zawarta w piśmie przewodnim.

¹⁴ Według zestawienia *Rozliczenie przyznanej dotacji budżetowej otrzymanej w 2017 roku (...)*

¹⁵ W mailu z 8 grudnia 2012 r. poinformowano, że „...nie będzie możliwości drugiego wnioskowania...” i należy „...wysłać wniosek o dotację na pełną kwotę...”.

¹⁶ Według zestawienia *Rozliczenie przyznanej dotacji budżetowej otrzymanej w 2017 roku (...)*.

¹⁷ Według zestawienia *Rozliczenie przyznanej dotacji budżetowej otrzymanej w styczniu 2018 roku (...)*.

w umowie o przekazanie dotacji z 4 lipca 2019 r. (aneksowanej 1 października 2019 r.) i wypłacone przez Ministra Energii.

(akta kontroli str. 119-120, 122, 142, 165-168, 765-767, 999-1008)

Spółka, zgodnie z umowami o przekazanie dotacji na 2017 r., 2018 r. i 2019 r., oraz *Procedurami* otrzymanymi z Ministerstwa Energii, posiadała wyodrębnione rachunki bankowe przeznaczone na środki dotacji na finansowanie wypłaty świadczenia rekompensacyjnego.

(akta kontroli str. 23, 45, 65, 89, 102, 123)

1.2. W okresie objętym kontrolą w Spółce prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków, zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych i z *Procedurami*.

(akta kontroli str. 23, 65, 102, 143-146, 189-252)

Spółka przekazała do Ministerstwa Energii i ARP S.A. zestawienia (według wzorów i -z wyjątkiem opisanym poniżej – w terminach określonych w *Procedurach*), zawierające dane o otrzymanych w 2017 r., 2018 r. i 2019 r. kwotach dotacji oraz rozliczenie wydatkowanych kwot tych dotacji, spełniając wymogi określone w art. 7 ustawy z 2017 r. Jedno z powyższych zestawień – *Monitoring przyznanej dotacji budżetowej otrzymanej w 2018 roku (...)* przekazano po terminie określonym w *Procedurach* (pięć dni), przy czym dokument ten nie stanowił załącznika do umowy o przekazanie dotacji z 22 stycznia 2018 r., określającej zobowiązania Spółki.

Kwoty otrzymane i wykorzystane przedstawione w powyższych zestawieniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej wyodrębnionej dla dotacji na wypłaty świadczenia rekompensacyjnego.

(akta kontroli str. 24, 34-36, 64, 77-79, 103, 111-113, 147-164, 189-265)

Środki niewykorzystane według stanu na koniec 2017 r. w kwocie 37.815,0 tys. zł zwrócono na rachunek Ministerstwa Energii (zwrot z 2 stycznia 2018 r.) w terminie określonym w umowie o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r. (do 15 stycznia 2018 r.). Środki z tytułu zwrotów rekompensat do Spółki dokonanych po 31 grudnia 2017 r. przekazano na rachunek Ministerstwa Energii w łącznej kwocie 280,0 tys. zł, z tego 240,0 tys. zł w terminie określonym w umowie o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r. (zwroty z 3, 4, 5 i 12 stycznia 2018 r.), a 40,0 tys. zł – po tym terminie, wraz z odsetkami (zwrot z 5 lutego 2018 r.).

Środki niewykorzystane według stanu na koniec I kwartału 2018 r. w kwocie 1.040,0 tys. zł zwrócono na rachunek Ministerstwa Energii (zwrot z 9 kwietnia 2018 r.) w terminie określonym w umowie o przekazanie dotacji z 22 stycznia 2018 r. (do 15 kwietnia 2018 r.).

(dowód: 47, 91, 124-125, 147-162, 169-183)

W wyniku badania zwrotu dotacji przyznanej w 2017 r., dokonanego na rachunek Ministerstwa Energii 5 lutego 2018 r. w kwocie 40,0 tys. zł wraz z odsetkami w kwocie 184 zł ustalono, że:

- zwrotu tego dokonano w związku ze stwierdzeniem wypłaty rekompensat osobom nieuprawnionym (co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w pkt 4 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3);
- w dwóch przypadkach wnioskodawcy zwrócili, a w dwóch nie zwrócili rekompensaty na wezwanie Spółki;

- błędnie naliczono odsetki od zwracanych środków dotacji, co opisano poniżej, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 178-181, 503-557, 747-764)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Odsetki w wysokości 92 zł od części kwoty przekazanej na rachunek Ministerstwa Energii w dniu 5 lutego 2018 r., tj. od 20,0 tys. zł (w związku ze stwierdzeniem wypłacenia rekompensat osobom nieuprawnionym, które nie zwróciły ich na wezwanie Spółki) naliczono za okres od 15 stycznia 2018 r. (termin na dokonanie zwrotu niewykorzystanej dotacji) do 5 lutego 2018 r. (data zwrotu), podczas gdy zgodnie z art. 169 ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, odsetki od kwoty dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem (wskazany w § 3 ust. 1 umowy o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r.) winny być naliczone począwszy od dnia przekazania dotacji z budżetu państwa, tj. od dnia 14 grudnia 2017 r. Wskutek powyższego na rachunek Ministerstwa Energii przekazano odsetki w kwocie niższej od należnej o 140,33 zł (tj. o 43,3%).

(akta kontroli str. 178-181, 503-535, 554-557, 747-764)

Główny Specjalista w Zespole Księgowości wyjaśniła m.in., że okres za który obliczyła kwotę odsetek został uzgodniony z Głównym Księgowym.

Główny Księgowy wyjaśnił, że obliczenie odsetek za okres od dnia, w którym upłynął termin na zwrot niewykorzystanej dotacji, zostało uzgodnione z ARP S.A. oraz Ministerstwem Energii. Wyjaśnił również, że w wyniku tych uzgodnień przyjęto, iż przyczyną zwrotu nie jest zdarzenie polegające na wykorzystaniu dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, gdyż rekompensaty wypłacono osobom nieuprawnionym w związku z pomyłką przy klasyfikowaniu wniosków do wypłaty oraz zatajeniem informacji przez wnioskodawcę, a zatem nie było to działanie z zamiarem przeznaczenia środków na inny cel niż świadczenie rekompensacyjne.

(akta kontroli str. 266-275)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z § 3 ust. 1 umowy o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r., Spółka zobowiązała się do realizacji zadania, polegającego na wypłacie świadczenia rekompensacyjnego osobom uprawnionym, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. NIK wskazuje również, że brak zamiaru przeznaczenia środków na inny cel niż świadczenie rekompensacyjne nie jest przesłanką konieczną dla stwierdzenia wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. Zdaniem NIK, istotny jest skutek w postaci posiadania środków przez osoby nieuprawnione.

(akta kontroli str. 45, 519, 757-760)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka pozyskała od Ministra Energii środki dotacji z budżetu państwa na finansowanie wypłat świadczenia rekompensacyjnego w czasie umożliwiającym terminową realizację tego zadania oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Terminowo przekazała wymagane rozliczenia środków otrzymanych na ten cel oraz terminowo i w prawidłowej wysokości zwróciła na rachunek Ministerstwa Energii środki niewykorzystane. Dokonała również zwrotu w związku ze stwierdzeniem wypłacenia rekompensat osobom nieuprawnionym, wraz z odsetkami, które jednakże naliczyła niezgodnie z art. 169 ust. 5 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, tj. w kwocie o 140,33 zł niższej od należnej.

OBSZAR**2. Udostępnianie informacji dotyczących ubiegania się o świadczenie rekompensacyjne**

Opis stanu faktycznego

W związku z uchwaleniem ustawy z 2017 r., a następnie ustawy z 2018 r., na stronie internetowej Spółki zamieszczono informacje o:

- osobach uprawnionych do rekompensaty, określonych w art. 2 pkt 1 ustawy z 2017 r. oraz art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2018 r.;
- terminie oraz miejscach składania wniosku o wypłatę rekompensaty, stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy z 2017 r. oraz art. 5 ust. 1 ustawy z 2018 r.;
- dokumentach, które należy złożyć, wymaganych w art. 5 ust. 1-3 ustawy z 2017 r. oraz art. 5 ust. 1-5 ustawy z 2018 r., w szczególności zrealizowano obowiązek, określony w art. 14 ustawy z 2017 r., zamieszczenia na stronie internetowej Spółki, z dniem wejścia w życie tej ustawy (24 października 2017 r.), wzoru wniosku o wypłatę rekompensaty i wzoru oświadczenia, o którym mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy.

Jednocześnie na stronie internetowej Spółki zamieszczono informację o przyjmowaniu wniosków do dnia 18 listopada 2017 r., tj. po terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r. (14 listopada 2017 r.), co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego (pkt 3.1.).

W okresach składania wniosków o wypłatę rekompensaty na podstawie ustawy z 2017 r. i ustawy z 2018 r., Spółka przeprowadziła również kampanię informacyjną, w prasie¹⁸ i regionalnych rozgłośniach radiowych¹⁹.

Powyższe informacje były kompletne i udostępniono je w czasie umożliwiającym osobom uprawnionym terminowe złożenie wniosku o wypłatę rekompensaty.

Wnioskodawców, którym odmówiono wypłaty rekompensaty informowano o uprawnieniu określonym w art. 5 ust. 10 ustawy z 2017 r. i art. 5 ust. 9 ustawy z 2018 r., do odwołania się, w terminie 14 dni od otrzymania odmowy, do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Ponadto, powyższą informację zamieszczono na stronie internetowej Spółki.

(akta kontroli str. 498, 502, 560-591)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Spółki w badanym obszarze.

OBSZAR**3. Realizacja wypłat świadczenia rekompensacyjnego**

Opis stanu faktycznego

3.1. Na podstawie przepisów ustawy z 2017 r. do Spółki wpłynęło 40 272 wniosków o wypłatę rekompensaty (w tym 1 287 po terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r., tj. po 14 listopada 2017 r.), z których: w 35 671 przypadkach wypłacono rekompensaty, w 4 449 przypadkach wydano odmowę wypłaty rekompensaty, w 134 przypadkach pozostawiono wniosek bez rozpoznania (z tego w 99 – z uwagi na jego nieterminowe złożenie, w 34 – z uwagi na nieuzupełnienie w terminie braków, w jednym – pomimo że powinna być wydana

¹⁸ W 2017 r.: Dziennik Zachodni, Trybuna Górnica, Tygodnik Regionalny Nowiny. W 2019 r.: Tygodnik Regionalny Nowiny.

¹⁹ W 2017 r.: Polskie Radio Katowice, Radio 90, Radio Piekary. W 2019 r.: Radio 90.

odmowa, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* pkt 1), a w 18 przypadkach nie wypłacono rekompensat z uwagi na śmierć wnioskodawców.

Na podstawie przepisów ustawy z 2018 r., według stanu na 30 września 2019 r., do Spółki wpłynęły 2 952 wnioski o wypłatę rekompensaty (w tym osiem po terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 16 ustawy z 2018 r., tj. po 23 kwietnia 2019 r.), z których w 1 028 wypłacono rekompensatę, a w 1 480 przypadkach wydano odmowę wypłaty rekompensaty (z tego w 1 470 – z uwagi na złożenie wniosku przez osobę nieuprawnioną i w 10 – z uwagi na nieterminowe złożenie wniosku lub nieuzupełnienie w terminie braków).

(akta kontroli str. 682)

W Spółce zastosowano zasadę, że rozpatrzeniu (na podstawie ustawy z 2017 r.) będą podlegać wnioski o wypłatę rekompensaty złożone do 18 listopada 2017 r., podczas gdy, termin na składanie tych wniosków określony w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r., upłynął z dniem 14 listopada 2017 r., co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 2).

(akta kontroli str. 475-479, 609-610)

3.2. W wyniku badania losowo²⁰ dobranej próby 119 rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy z 2017 r. (0,3% liczby takich rekompensat) w łącznej kwocie 1.190,0 tys. zł, ustalono, że:

- w 116 przypadkach wnioski o wypłatę rekompensaty złożono w terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r. (do 14 listopada 2017 r.), a w trzech przypadkach (2,5%) – od jednego do trzech dni po tym terminie (do 17 listopada 2017 r.);
- wnioski o wypłatę rekompensaty sporządzono według wzoru (stanowiącego załącznik do *Procedur* i zamieszczonego na stronie internetowej Spółki) oraz podano w nich dane określone w art. 5 ust. 2 ustawy z 2017 r.;
- w 117 przypadkach do wniosków o wypłatę rekompensaty załączono oświadczenie o treści określonej w art. 5 ust. 3 pkt 2 ustawy z 2017 r.; w jednym przypadku, na podstawie art. 5 ust. 5 ustawy z 2017 r., wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia tego oświadczenia, co nastąpiło terminowo, a w jednym przypadku, pomimo niezłożenia wymaganego oświadczenia, nie skierowano takiego wezwania, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 3);
- do wniosków wdów załączono dokumenty potwierdzające uprawnienie do rekompensaty, zgodnie z art. 5 ust. 3 pkt 1 ustawy z 2017 r.;
- zgromadzone dokumenty wskazywały, że wnioskodawcy byli uprawnieni do otrzymania rekompensaty, w myśl art. 2 pkt 1 ustawy z 2017 r.;
- rekompensaty wypłacono do dnia 31 grudnia 2017 r., tj. w terminie określonym w § 5 ust. 1 umowy o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r.;
- rekompensaty wypłacono w wysokości 10,0 tys. zł dla każdej osoby uprawnionej, zgodnie z art. 4 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z 2017 r.;
- rekompensaty wypłacono w formach przewidzianych w art. 4 ust. 2 ustawy z 2017 r.

(akta kontroli str. 395-402, 416-419, 682)

²⁰ Losowanie z rejestrów proste.

W wyniku badania losowo²¹ dobranej próby ośmiu rekompensat wypłaconych w 2019 r. na podstawie ustawy z 2018 r. (0,8% liczby takich rekompensat wypłaconych na dzień 30 września 2019 r.) w łącznej kwocie 73,3 tys. zł, ustalono, że:

- wnioski o wypłatę rekompensaty złożono w terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 16 ustawy z 2018 r.;
- wnioski o wypłatę rekompensaty sporządzono według wzoru stanowiącego załącznik do ustawy z 2018 r. oraz podano w nich dane określone w art. 5 ust. 2 ustawy z 2018 r.;
- do wniosków o wypłatę rekompensaty załączono oświadczenie o treści określonej w art. 5 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 ustawy z 2018 r. oraz dokumenty potwierdzające uprawnienie do rekompensaty, zgodnie z art. 5 ust. 3 pkt 1 ustawy z 2018 r.;
- zgromadzone dokumenty wskazywały, że wnioskodawcy byli uprawnieni do otrzymania rekompensaty, w myśl art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2018 r.;
- rekompensaty wypłacono w terminie określonym w § 5 ust. 1 umowy o przekazanie dotacji z 4 lipca 2019 r.;
- w siedmiu przypadkach rekompensaty wypłacono w wysokości 10,0 tys. zł dla każdej osoby uprawnionej, zgodnie z art. 4 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z 2018 r., a w jednym przypadku – w kwocie 3,3 tys. zł, dla sieroty będącej jedną z trzech osób posiadających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie uprawnionej;
- rekompensaty wypłacono w formach przewidzianych w art. 4 ust. 2 ustawy z 2018 r., a w dwóch przypadkach w formie tzw. autowypłaty²².

(akta kontroli str. 395-396, 403-405, 486, 682)

3.3. W wyniku badania losowo²³ dobranej próby 15 wniosków o wypłatę rekompensaty złożonych na podstawie ustawy z 2017 r., co nie skutkowało wypłaceniem rekompensat w latach 2017–2018 (0,3% liczby takich wniosków), ustalono, że:

- w 13 przypadkach wnioskodawcami były osoby nieuprawnione, tj. niespełniające warunków określonych w art. 2 pkt 1 ustawy z 2017 r.;
- w przypadkach tych wydano pisemne odmowy z podaniem ich przyczyn, zgodnie z art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r.;
- odmowy zawierały pouczenie o uprawnieniu, określonym w art. 5 ust. 10 ustawy z 2017 r., do odwołania się, w terminie 14 dni od otrzymania odmowy, do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych;
- w jednym przypadku, zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy z 2017 r., wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku o wypłatę rekompensaty i w związku z niezastosowaniem się do tego wezwania we wskazanym terminie, pozostawiono wniosek bez rozpoznania;

²¹ Losowanie z rejestrów proste.

²² Usługa bankowa dla firm wykonujących dużą liczbę płatności na rzecz beneficjentów, którzy nie posiadają rachunku bankowego lub go nie udostępnili. Odbiór rekompensaty następował w oddziale/agencji banku na podstawie dokumentu tożsamości.

²³ Losowanie z rejestrów proste.

- w jednym przypadku osoba uprawniona (wdowa) zmarła.

(akta kontroli str. 406-413, 498, 501, 682-696)

Na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r., Spółka odmówiła wypłaty świadczenia rekompensacyjnego, jako osobom nieuprawnionym:

- wdowom z powodu ponownego zawarcia związku małżeńskiego;
- wdowom i sierotom oraz rencistom z powodu braku, na dzień złożenia wniosku o wypłatę rekompensaty, odpowiednio ustalonego prawa do renty rodzinnej po uprawnionym emerycie/renciście oraz ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy;

tj. z powodu niespełnienia wymogów, które nie wynikały z przepisów ustawy z 2017 r., co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 5 i 6).

(dowód: akta kontroli str. 608-610, 713-716, 724a-746)

W wyniku badania losowo²⁴ dobranej próby ośmiu wniosków o wypłatę rekompensaty złożonych na podstawie ustawy z 2018 r., załatwionych odmownie w 2019 r. (0,5% liczby takich wniosków na dzień 30 września 2019 r.), ustalono, że:

- odmowy wydano zgodnie z art. 5 ust. 7 pkt 1 ustawy z 2018 r., bowiem wnioskodawcami były osoby nieuprawnione, tj. niespełniające warunków określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2018 r.;
- we wszystkich przypadkach wydano pisemne odmowy z podaniem ich przyczyn, zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z 2018 r.;
- odmowy zawierały pouczenie o uprawnieniu, określonym w art. 5 ust. 9 ustawy z 2018 r., do odwołania się, w terminie 14 dni od otrzymania odmowy lub jej sprostowania, do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

(akta kontroli str. 406, 414-415, 502, 682)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W jednym przypadku (0,02% odmów wypłaty rekompensaty wydanych na podstawie ustawy z 2017 r.), w sytuacji gdy osoba nieuprawniona złożyła w dniu 30 października 2017 r. wniosek o wypłatę rekompensaty i rekompensata nie została jej wypłacona²⁵, Spółka nie wydała (w związku z powyższym wnioskiem) pisemnej odmowy, do czego zobowiązywał ją art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r. Powyższe uniemożliwiło wnioskodawcy skorzystanie z uprawnienia do odwołania się do sądu.

Z wyjaśnień Dyrektora Pracy KWK „Borynia-Zofiówka-Jastrzębie” wynikało, że brak odmowy wynikał z przeoczenia spowodowanego dużą liczbą rozpatrywanych wniosków.

Pisemna odmowa została wydana wnioskodawcy 10 lipca 2019 r., po złożeniu wniosku o wypłatę rekompensaty w dniu 4 lutego 2019 r., na podstawie art. 5 ust. 7 pkt 1 ustawy z 2018 r.

(akta kontroli str. 682-684, 697-712)

²⁴ Losowanie z rejestrów proste.

²⁵ Brak uprawnienia do rekompensaty w świetle art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z 2017 r. wynikał z załączonych do wniosku dokumentów (ustalone prawo do renty rodzinnej wnioskodawca posiadał po dniu, z upływem którego nastąpiła utrata prawa do bezpłatnego węgla, tj. po dniu 31 grudnia 2014 r.).

2. Pomimo że, zgodnie z art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r., wnioski o wypłatę rekompensaty winny być składane do 14 listopada 2017 r., w Spółce przyjęto zasadę, że rozpatrzeniu (na podstawie ustawy z 2017 r.) będą podlegać wnioski złożone do 18 listopada 2017 r. W rezultacie przyjęto do rozpatrzenia 1 186 wniosków złożonych w dniach od 15 do 18 listopada 2017 r. (2,9% wniosków złożonych na podstawie ustawy z 2017 r.) i wypłacono 551 rekompensat (1,5% liczby rekompensat wypłaconych w latach 2017–2018) w łącznej kwocie 5.470,0 tys. zł. Ponadto, rozpatrzono dwa wnioski o wypłatę rekompensaty, złożone po 18 listopada 2017 r. (wydano odmowy w związku z ustaleniem, że wnioski złożyły osoby nieuprawnione).

(akta kontroli str. 475-479, 609-610, 682)

Wyjaśniając przyczyny rozpatrywania wniosków o wypłatę rekompensaty złożonych w okresie od 15 do 18 listopada 2017 r., Zarząd, dyrektorzy kopalni (KWK „Knurów – Szczygłowice”, KWK „Borynia – Jastrzębie – Zofiówka” i KWK „Pniówek”) oraz Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi Spółki powołali się na informacje z 25 października 2017 r. zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Energii oraz wiadomość przekazaną przedsiębiorstwom wypłacającym pocztą elektroniczną przez ARP S.A., z których wynikało, iż wnioski należy przyjmować do 18 listopada 2017 r.²⁶ Ponadto, Zarząd Spółki wyjaśnił, że, wedle jego wiedzy, taki sposób postępowania przyjęły wszystkie przedsiębiorstwa wypłacające, a istotne znaczenie wydawała się mieć wykładnia autentyczna przepisów ustawy z 2017 r., prezentowana przez Ministerstwo Energii, z uwagi na brak wypowiedzi orzeczniczych, a także wobec szczególnego charakteru regulacji oraz przewidzianych rozwiązań.

(akta kontroli str. 427-439, 447-452, 461-472, 474-476)

W odniesieniu do powyższego NIK zwraca uwagę, że termin składania wniosków o wypłatę rekompensaty został określony w ustawie z 2017 r. i przypadał na 14 listopada 2017 r. (21 dni od dnia wejścia w życie tego aktu prawnego, tj. od 24 października 2017 r.), a jego zmiana mogła zostać dokonana jedynie w trybie nowelizacji ww. ustawy. Ponadto NIK zauważa, że nie rozpatrzono²⁷ 99 wniosków, które również zostały złożone po ustawowym terminie (po 18 listopada 2017 r.), co wskazuje na nierówne traktowanie wnioskodawców.

3. W wyniku badania losowo dobranej próby 119 rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy z 2017 r. w łącznej kwocie 1.190,0 tys. zł, ustalono, że w jednym przypadku (0,8%) wnioskodawca²⁸ nie zaznaczył w treści oświadczenia czy złożył czy nie złożył do sądu pozwu z roszczeniem z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, a Spółka nie wezwała wnioskodawcy, na podstawie art. 5 ust. 5 w zw. z ust. 3 pkt 2 ppkt 3 ustawy z 2017 r. ustawy z 2017 r., do uzupełnienia tego braku, wskutek czego, wypłacając rekompensatę w kwocie 10,0 tys. zł, nie posiadała udokumentowanej informacji czy należy, zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z 2017 r., poinformować sąd o wypłacie rekompensaty w celu umorzenia ewentualnego postępowania dotyczącego roszczeń z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

(akta kontroli str. 419, 482-483)

²⁶ Koordynator w Zespole Polityki Zatrudnienia i Specjalnych projektów Restrukturyzacyjnych w ARP S.A. wskazał że „...zgodnie z informacją otrzymaną z Departamentu Górnictwa ME informujemy, że wnioski powinny być przyjmowane do dnia 18 listopada 2017 r., ze względu na 2 dni ustawowe wolne od pracy (tj. 1 i 11 listopada) oraz 3 wolne niedziele”.

²⁷ Na podstawie ustawy z 2017 r.

²⁸ D.W. – wniosek z 30 października 2017 r. (poz. 136 w rejestrze wypłaconych rekompensat ZWP przekazanych do losowania próby).

Pracownik Zakładu Wsparcia Produkcji odpowiedzialny za weryfikację tego wniosku wyjaśnił, że nie zauważył powyższego braku oraz, że pytał każdego wnioskodawcę czy złożył pozew do sądu.

(akta kontroli str. 484-485)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 5 ust. 3 pkt 2 ppkt 3 ustawy z 2017 r., oświadczenie winno być złożone w formie pisemnej.

4. W wyniku badania zwrotu dotacji przyznanej w 2017 r., dokonanego na rachunek Ministerstwa Energii 5 lutego 2018 r. w kwocie 40,0 tys. zł ustalono, że w czterech przypadkach (0,01% rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy z 2017 r.), wskutek błędów popełnionych w ramach weryfikacji wniosków lub klasyfikowaniu ich do wypłaty przez pracowników KWK „Borynia-Jastrzębie-Zofiówka”, rekompensaty w łącznej kwocie 40,0 tys. zł wypłacono osobom nieuprawnionym (wdowom po pracownikach, wnioskodawcy, który jako emeryt nie posiadał prawa do bezpłatnego węgla oraz wnioskodawcy rozwiedzionemu ze zmarłą osobą uprawnioną).

Pracownicy KWK „Borynia-Jastrzębie-Zofiówka” weryfikujący powyższe wnioski nie potrafili wyjaśnić przyczyn popełnionych błędów lub wyjaśnili, że nie pamiętają dlaczego popełnili błąd albo, że nie posiadali pełnej wiedzy o stanie faktycznym rozpatrywanej sprawy.

We wszystkich przypadkach Spółka podjęła działania w celu wyegzekwowania nienależnie wypłaconego świadczenia. W dwóch przypadkach na wezwanie Spółki wnioskodawcy zwrócili nienależnie wypłacone im świadczenie, a w dwóch przypadkach – nie zwrócili (w jednym przypadku Spółka wniosła pozew do sądu, a w drugim zawarła z wnioskodawcą porozumienie o zaliczeniu nienależnie wypłaconego świadczenia na poczet rekompensaty przysługującej mu na podstawie ustawy z 2018 r., po ponownym złożeniu wniosku).

(akta kontroli str. 178-181, 503-557, 747-764)

5. W 73 przypadkach (1,6% odmów wydanych na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r.), Spółka odmówiła wdowom, jako osobom nieuprawnionym, wypłaty świadczenia rekompensacyjnego z powodu ponownego zawarcia związku małżeńskiego, w sytuacji gdy z przepisów tej ustawy nie wynikało, że takie zdarzenie skutkuje brakiem lub utratą uprawnienia do rekompensaty.

Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi Spółki wyjaśnił, że osoba, która ponownie zawarła związek małżeński traci status wdowy/wdowca, a tym samym nie jest uprawniona do otrzymania rekompensaty w świetle art. 2 pkt. 1 lit. b ustawy z 2017 r. Wyjaśnił również, że stanowisko to zostało uzgodnione na spotkaniu w dniu 10 listopada 2017 r. przy udziale przedstawiciela ARP S.A.

(akta kontroli str. 608-610, 715, 724a-724k)

NIK zauważa, że wdowa (wdowiec), która ponownie zawarła związek małżeński pozostaje nadal wdową po zmarłym małżonku, a zatem nie może zostać z powodu powyższej okoliczności wyłączona z grona osób uprawnionych do rekompensaty, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z 2017 r. Ponadto, należy zauważyć, że również przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych²⁹ nie przewidują wygaśnięcia prawa wdowy do renty rodzinnej po zmarłym małżonku, jeśli ponownie wyjdzie ona za mąż.

6. W 13 przypadkach (0,3% odmów wydanych na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r.), Spółka odmówiła wypłaty rekompensat wnioskodawcom (posiadającym

²⁹ Dz.U. z 2018 poz. 1270.

ustalone prawo do renty rodzinnej po uprawionym emerycie/renciście lub do renty z tytułu niezdolności do pracy na dzień, z upływem którego nastąpiła utrata prawa do bezpłatnego węgla, tj. 31 grudnia 2014 r.), z powodu braku ustalonego prawa do renty według stanu na dzień złożenia wniosku o wypłatę rekompensaty, w sytuacji gdy z przepisów ustawy z 2017 r. nie wynikało, że nieposiadanie tego prawa na ten dzień skutkuje brakiem lub utratą uprawnienia do rekompensaty.

Dyrektor Biura Zarządzania Zasobami Ludzkimi wyjaśnił, że było to zgodne z art. 2 pkt 1 ustawy z 2017 r. oraz odpowiedziami udzielonymi przez ARP S.A. na pytania przedsiębiorstw wypłacających³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 713-716, 725-746)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że z art. 2 pkt 1 ustawy z 2017 r. wynikało, iż renciści/wdowy/sieroty winni posiadać ustalone prawo do renty na dzień, z upływem którego nastąpiła utrata prawa do bezpłatnego węgla (tj. 31 grudnia 2014 r.).

OCENA CZĄSTKOWA

W większości badanych przypadków rekompensaty zostały wypłacone osobom uprawionym, w odpowiedniej formie i prawidłowej wysokości, a osobom nieuprawnionym wydano pisemne odmowy z podaniem przyczyn i informacji o prawie do odwołania się do sądu.

Stwierdzono jednak, że w czterech przypadkach (0,01% rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy z 2017 r.) rekompensaty w łącznej kwocie 40,0 tys. zł wypłacono osobom nieuprawnionym. Jedną rekompensatę (0,8% badanych rekompensat) w kwocie 10,0 tys. zł wypłacono, pomimo że nie wezwano wnioskodawcy do uzupełnienia braku w treści wymaganego oświadczenia, do czego zobowiązywał art. 5 ust. 5 w zw. z ust. 3 pkt 2 ppkt 3 ustawy z 2017 r. Na podstawie ustawy z 2017 r. rozpatrzono 1 188 (2,9% ogółu) wniosków o wypłatę rekompensaty, pomimo że nie zostały złożone w terminie określonym w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 15 ustawy z 2017 r. i w rezultacie, że środków dotacji wypłacono świadczenie rekompensacyjne w łącznej kwocie 5.470,0 tys. zł.

Stwierdzono również, że w jednym przypadku (0,02% odmów wypłaty rekompensaty wydanych na podstawie ustawy z 2017 r.) nieuprawnionemu wnioskodawcy nie wydano pisemnej odmowy wypłaty rekompensaty, czym naruszono art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r. W 86 przypadkach (1,9% wszystkich odmów wydanych na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r.) Spółka odmawiając wnioskodawcom wypłaty świadczenia rekompensacyjnego powołała się na niespełnienie wymogów, które nie wynikały z przepisów ustawy z 2017 r.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu zwrócenia Ministrowi Energii środków dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem (którym, stosownie do § 3 ust. 1 umowy o przekazanie dotacji z 11 grudnia 2017 r., jest realizacja wypłat świadczenia rekompensacyjnego osobom uprawionym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) w kwocie 10,0 tys. zł wraz z odsetkami naliczonymi od dnia przekazania środków dotacji, w związku z wypłaceniem jednej rekompensaty niezgodnie z art. 5 ust. 5 w zw. z ust. 3 pkt 2 ppkt 3 ustawy z 2017 r. (pkt 3 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3).

³⁰ Udostępnionych w formie elektronicznej.

2. Podjęcie działań w celu przekazania Ministrowi Energii kwoty 140,33 zł z tytułu odsetek od zwróconych środków dotacji, w związku z wypłaceniem rekompensat osobom nieuprawnionym (sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 1 i pkt 4 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3).

NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w związku z nieprawidłowością polegającą na niewydaniu wnioskodawcy pisemnej odmowy wypłaty rekompensaty na podstawie art. 5 ust. 9 ustawy z 2017 r. (pkt 1 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3), gdyż w związku z ponownym złożeniem wniosku, pisemną odmowę wypłaty rekompensaty wydano mu w dniu 10 lipca 2019 r., na podstawie art. 5 ust. 7 pkt 1 ustawy z 2018 r.

NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w związku z nieprawidłowością polegającą na rozpatrzeniu, na podstawie ustawy z 2017 r., nieterminowo złożonych wniosków o wypłatę rekompensaty (pkt 2 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3), gdyż, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z 2018 r., wnioski te, w sytuacji braku wypłat świadczenia, podlegałyby rozpatrzeniu na podstawie przepisów ustawy z 2018 r.

Z uwagi na zmianę uwarunkowań organizacyjnych i prawnych, NIK nie formułuje również uwag ani wniosków w zakresie pozostałych nieprawidłowości (pkt 5-6 sekcja *Stwierdzone nieprawidłowości* obszar 3).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 listopada 2019 r.

Kontroler nadzorujący
Monika Kopczyk
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach